

СХВАЛЕНО

Вченою радою КНЗ КОР
«Київський обласний інститут
післядипломної освіти
педагогічних кадрів»
(протокол від 18.12.2024 р. №10)

ЗАТВЕРДЖЕНО

Ректор КНЗ КОР «Київський
обласний інститут післядипломної
освіти педагогічних кадрів»

Віра РОГОВА

Наказ від «18» грудня 2024 р. № 206

**ОСВІТНЯ ПРОГРАМА
ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ
«РЕАЛІЗАЦІЯ КОМПЕТЕНТІСНОГО ПІДХОДУ
ЗА НАУКОВО- ПЕДАГОГІЧНИМ ПРОЄКТОМ
«ІНТЕЛЕКТ УКРАЇНИ»
для вчителів початкових класів, вихователів груп
подовженого дня**

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Освітня програма розроблена на основі Типової програми підвищення кваліфікації вчителів початкових класів, вихователів груп подовженого дня закладів загальної середньої освіти, які впроваджують Державний стандарт початкової освіти, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 24 липня 2019 року № 688 «Про внесення змін до Державного стандарту початкової освіти» та відповідно до професійного стандарту «Вчитель закладу загальної середньої освіти», затвердженого наказом Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України від 29 серпня 2024 року № 1225 «Про затвердження професійного стандарту «Вчитель загальної середньої освіти».

Освітня програма враховує основні положення Законів України «Про освіту», «Про повну загальну середню освіту», Концепції Нової української школи, затвердженої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 14 грудня 2016 року №988-р «Про схвалення Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 року», Концепції розвитку науково-педагогічного проєкту

«Інтелект України», затвердженої наказом Міністерства освіти і науки від 4 жовтня 2010 року № 925, Порядку підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 21 серпня 2019 року № 800, інших нормативно-правових актів, що регулюють діяльність учителя (викладача), та з урахуванням стратегії реформування галузі освіти в Україні, новітніх зарубіжних і вітчизняних наукових розробок, кращих практик у галузі освіти та професійного розвитку педагогів відповідно до сучасних викликів суспільства й освіти.

Мета освітньої програми: створення умов для розвитку професійних компетентностей вчителів початкових класів та вихователів груп подовженого дня щодо впровадження компетентнісної моделі навчання в освітній процес початкової школи, формування в учнів науково-дослідної компетентності та інженерних навичок на концептуальних засадах STEM освіти, удосконалення раніше набутих та/або набуття нових компетентностей, необхідних для організації освітнього процесу з учнями, які навчаються за науково-педагогічним проєктом «Інтелект України» в умовах Нової української школи.

Основні завдання програми:

- поглибити та розширити знання педагогів про порядок здійснення інноваційної діяльності в закладах освіти, про сучасні освітні технології, які упроваджуються в початковій школі;
- розкрити концептуальні основи розвитку науково-педагогічного проєкту «Інтелект України», проаналізувати нормативно-правове та програмне забезпечення освітнього процесу за проєктом, особливості використання навчально-методичного забезпечення в проєктних класах;
- визначити сучасні підходи до організації навчання за індивідуальною освітньою траєкторією, змодельовати різні варіанти побудови індивідуальної освітньої траєкторії розвитку учня на засадах педагогіки партнерства з використанням ефективних дидактичних інструментів;
- сприяти розвитку професійних компетентностей педагогів упроваджувати різні моделі навчання за науково-педагогічним проєктом «Інтелект України»;
- формувати здатність педагогічних працівників упроваджувати в освітній процес інтерактивні освітні технології та технології критичного мислення; технології STEM- освіти (навчання на основі власних відкриттів; проблемне навчання; запитальне навчання, розв'язування винахідницьких задач тощо); технології раціонального читання; технології повного засвоєння навчальних одиниць; технології збагачення освітнього процесу;
- розширити знання педагогів про форми організації навчальної діяльності учнів у початкових класах, визначити поняття «поліфункціональний урок», розглянути блочний принцип побудови системи поліфункціональних уроків за проєктом;
- розкрити особливості дидактичної моделі проєкту «Інтелект України», познайомити

вчителів із системою проведення технологічних вправ на навчальних заняттях з української мови;

- збагатити досвід педагогів щодо застосування проблемно-діяльнісного методу в процесі вивчення математики, змодельовати фрагмент навчального заняття з математики за проєктом;
- проаналізувати спільно з педагогами структуру навчальних посібників з інтегрованого курсу «Я пізнаю світ», ознайомити з блочним принципом проведення навчальних занять;
- актуалізувати значущі професійні якості вчителів початкових класів, вихователів груп подовженого дня щодо використання методики інтервальних повторень;
- сприяти реалізації теорії поетапного формування розумових дій учнів у проєктних класах,
- удосконалювати вміння вчителів початкових класів щодо ціннісного насичення уроку, упровадження обов'язкової здоров'язбережувальної складової;
- створити умови для підвищення рівня професійної майстерності педагогів, емоційного інтелекту та здатності працювати в команді, з батьками, а також ефективної взаємодії з дітьми;
- сприяти створенню комфортного, інклюзивного та безпечного середовища, де молодші школярі можуть розвиватися інтелектуально, соціально, емоційно.

Запропонована програма спрямована на підготовку вчителів початкових класів до реалізації завдань науково-педагогічного проєкту «Інтелект України» в практику роботи початкової школи, впровадження в освітній процес ключової ідеї проєкту «Сінгапурське диво без сінгапурських стресів».

Загальні очікувані результати охоплюють:

Знання й розуміння:

- сучасних тенденцій розвитку освіти загалом;
- нормативно-правових основ, законодавчих актів у сфері початкової освіти;
- концептуальних засад Нової української школи;
- сутності основних ідей, принципів побудови Державного стандарту початкової освіти;
- структури та змісту чинних освітніх програм для початкової школи за науково-педагогічним проєктом «Інтелект України»;
- календарно-тематичного планування освітньої діяльності в початковій школі;
- академічної свободи вчителя в організації освітнього процесу;
- вікових та індивідуальних особливостей дітей молодшого шкільного віку;
- сучасних підходів до створення безпечного та сприятливого середовища для розвитку дітей;
- принципів індивідуального підходу до кожної дитини;
- особливостей організації ефективної комунікації з батьками для створення партнерської моделі виховання молодших школярів.

Уміння:

- планувати та організовувати освітній процес відповідно до вимог чинного законодавства та нормативних документів, які регламентують діяльність початкової школи;
- організовувати освітній процес з урахуванням сучасних педагогічних методів та технологій;
- розробляти навчальний зміст і визначати послідовність його реалізації з урахуванням вимог Державного стандарту початкової освіти, чинних програм, затверджених Міністерством освіти і науки України та іншими відповідними органами;
- аналізувати результати навчання учнів, виявляти їхні потреби, забезпечувати підтримку в навчальній діяльності;
- враховувати індивідуальні потреби та інтереси учнів, адаптуючи освітні програми до їхніх особливостей;
- сприяти формуванню навичок особистості XXI століття;

- ефективно комунікувати з дітьми, батьками та колегами;
- забезпечувати ефективну співпрацю та командну роботу з колегами, батьками та іншими учасниками освітнього процесу для досягнення спільних цілей;
- створювати безпечне інклюзивне середовище, де кожна дитина, незалежно від особливостей розвитку, відчуває себе частиною колективу;
- упроваджувати інформаційно-комунікаційні технології для розвитку дітей, створення інтерактивних занять, використання цифрових ресурсів для навчання;
- сприяти розвитку емоційного інтелекту в учнів, формуванню навичок самоконтролю, соціальної взаємодії.

Диспозиції (цінності, ставлення):

- усвідомлення необхідності постійного професійного розвитку;
- орієнтація на потреби учня, дитиноцентризм, цінність особистості;
- гуманістична спрямованість освітнього процесу, ціннісне насичення кожного уроку;
- генерування нових ідей (креативність);
- професійна мобільність та гнучкість;
- утвердження національно-патріотичних та демократичних цінностей (патріотизм, українська національна ідентичність, повага до багатоманітності, право вибору, формування спільноти, полікультурність);
- інклюзія та безбар'єрність;
- партнерство з батьками та громадою;
- професійна етика, рефлексія та саморозвиток.

Розробник програми	<i>Алла Олексіївна Седеревічене</i> , старший викладач кафедри педагогіки, психології та менеджменту освіти Комунального навчального закладу Київської обласної ради «Київський обласний інститут післядипломної освіти педагогічних кадрів»
Найменування програми	Освітня програма підвищення кваліфікації «Реалізація компетентнісного підходу за науково-педагогічним проектом «Інтелект України» для вчителів початкових класів, вихователів груп подовженого дня
Мета програми	Створення умов для розвитку професійних компетентностей вчителів початкових класів та вихователів груп подовженого дня щодо впровадження компетентнісної моделі навчання в освітній процес початкової школи, формування в учнів науково-дослідної компетентності та інженерних навичок на концептуальних засадах STEM освіти, удосконалення раніше набутих та/або набуття нових компетентностей, необхідних для організації освітнього процесу з учнями, які навчаються за науково-педагогічним проектом «Інтелект України» в умовах Нової української школи

Цільова аудиторія за спеціальністю або за посадою педагогічного працівника	Учителі початкових класів, вихователі груп подовженого дня
---	--

Зміст програми

	№ з/п	Тема заняття	год
	Модуль I.		4
	1.1.	Вступ до теми «Реалізація компетентнісного підходу за науково-педагогічним проєктом «Інтелект України»	2
	1.2.	Організація інноваційної діяльності в закладі освіти	2
	Модуль II.		20
	2.1.	Професійний стандарт педагога як механізм для формування навичок самооцінювання педагогічної майстерності	2
	2.2.	Нормативно-правове та програмне забезпечення освітнього процесу за науково-педагогічним проєктом «Інтелект України»	
	2.3.	Побудова індивідуальної освітньої траєкторії учня	2
	2.4.	Поліфункціональний урок у науково-педагогічному проєкті «Інтелект України»	2
	2.5.	Реалізація мети і завдань мовно-літературної освітньої галузі в науково-педагогічному проєкті «Інтелект України»	4
	2.6.	Компетентнісний підхід до формування в учнів молодшого шкільного віку математичної компетентності за науково-педагогічним проєктом «Інтелект України»	2
	2.7.	Реалізація завдань STEM-освіти в процесі вивчення інтегрованого курсу «Я пізнаю світ»	4
	2.8.	Оцінювання результатів особистісних надбань учнів початкових класів за проєктом «Інтелект України»	2
	Модуль III.		2
	3.1.	Тематична дискусія «Реалізація компетентнісного підходу за науково-педагогічним проєктом «Інтелект України»	2
Обсяг (тривалість), що встановлюється в годинах та/або кредитах ЄКТС	1 ЄКТС / 30 год (26 год – аудиторні, 4 год – керована самостійна робота)		
Перелік компетентностей, що вдосконалюватимуться	Професійні компетентності: А1 Мовно-комунікативна (А1.1, А1.4.К1); А2 Предметно-методична (А2.1, А2.1.32, А2.1.У1, А2.1.К1, А2.1В1, А2.1В2, А2.2, А2.3, А2.3.В1, А2.4У1, А2.5, А2.4.34, А2.4.У5); А3 Інформаційно-цифрова (А3.1); Б1 Психологічна (Б1.1, Б.1.3); Б2 Емоційно-етична (Б2.1); Б3 Компетентність педагогічного партнерства (Б3.1); В1 Інклюзивна (В1.1);		

	B2 Здоров'язберезувальна (B2.1); Г1 Прогностична (Г1.1); Г2 Організаційна (Г2.1); Г3 Оцінювально-аналітична (Г3.1) Д1 Здатність до навчання впродовж життя (Д1.1)
Форма підвищення кваліфікації	Очна, дистанційна, очно-заочна, пролонгована
Строки виконання програми	Календарний рік
Документ, що видається за результатами підвищення кваліфікації	Свідоцтво про підвищення кваліфікації
Забезпечення розміщення освітньої програми на сайті	сайт: https://www.kristti.com.ua/

Модуль І.

1.1. Вступ до теми «Реалізація компетентнісного підходу за науково-педагогічним проєктом «Інтелект України».

1.2. Організація інноваційної діяльності в закладі освіти.

Упровадження і практичне використання результатів науково-дослідної роботи. Зміст і сутність інноваційної діяльності. Пріоритетні напрями інноваційної діяльності в Україні. Організаційні форми інноваційної діяльності. Підготовка педагогічних кадрів для здійснення інноваційної діяльності в закладі освіти.

Модуль ІІ.

2.1. Професійний стандарт педагога як механізм для формування навичок самооцінювання педагогічної майстерності.

Основні зміни в новому Професійному стандарті вчителя: що варто знати педагогам. Ознайомлення з основними положеннями професійного стандарту педагога, зокрема трудовими функціями та компетентностями. Кодифікація Професійного стандарту. Трудові функції – невід'ємна частина стандарту для кожної професії згідно з українським законодавством. Формування в педагогів навичок самооцінювання рівня професійних компетентностей, уміння вести моніторинг власної педагогічної діяльності. Сфери застосування вчителями Професійного стандарту. Самооцінювання вчителем власної професійної діяльності; планування та визначення траєкторії професійного розвитку вчителя; планування його підвищення кваліфікації. Планування та визначення траєкторії професійного розвитку вчителя. Планування підвищення кваліфікації вчителя. Особливості визначення відповідності власних професійних компетентностей чинним вимогам. Приклади щорічного комплексного самооцінювання (за всіма компетентностями, визначеними Професійним стандартом) із метою планування підвищення кваліфікації; періодичне самооцінювання володіння певними компетентностями для виявлення відповідних напрямів професійного розвитку. Виконання вправ, що сприяють формуванню в учителя навичок самооцінювання рівня професійних компетентностей. Самостійне визначення рівня володіння цифровою компетентністю шляхом складання національного тесту на цифрову грамотність «Цифрограм для вчителів» на порталі Дія.

2.2. Нормативно-правове та програмне забезпечення освітнього процесу за

науково-педагогічним проєктом «Інтелект України».

Реалізація компетентнісного підходу в науково-педагогічному проєкті «Інтелект України». Оновлений зміст освітньої програми для початкової школи за проєктом «Інтелект України». Реалізація компетентнісної моделі освіти в Проєкті. Упровадження в освітній процес сучасних технологій на основі єдності змістового та процесуально-діяльнісного (методи, форми, засоби освітнього процесу) компонентів освіти. Реалізація завдань STEM-освіти в науково- педагогічному проєкті «Інтелект України». Специфіка навчального плану для початкової школи. Особливості використання навчально-методичного забезпечення в проєктних класах. Моделі навчання в освітньому процесі проєкту «Інтелект України» (поглиблення, збагачення, проблематизації).

2.3. Побудова індивідуальної освітньої траєкторії розвитку учня на засадах педагогіки партнерства.

Організація навчання за індивідуальною траєкторією: сучасні підходи. Основні напрями організації освітнього процесу за індивідуальними освітніми траєкторіями. Використання ідей педагогіки партнерства в процесі побудови індивідуальної освітньої траєкторії учня. Орієнтація на потреби учня, дитиноцентризм – важлива складова формули Нової української школи у побудові індивідуальної освітньої траєкторії учня. Створення соціально-педагогічних умов для можливості вибору способів, форм і методів особистісного розвитку. Індивідуалізація і диференціація – ефективні інструменти у побудові програми індивідуальної освітньої траєкторії учнів.

2.4. Поліфункціональний урок у науково-педагогічному проєкті «Інтелект України».

Концептуальна основа розвитку науково-педагогічного проєкту «Інтелект України» – теорія меритократичної освіти Т.Веблена. Запровадження принципів системного, діяльнісного, синергетичного, особистісно орієнтованого, компетентнісного підходів у реалізації завдань науково-педагогічного проєкту «Інтелект України». Методична платформа STEM-освіти в проєкті – ефективна модель підготовки майбутнього висококваліфікованого фахівця. Визначення поняття поліфункціональності. Поліфункціональний урок у системі STEM-освіти: методичний аспект. Блочний принцип побудови системи поліфункціональних уроків (4-5 уроків): 1 – ознайомлення з темою, визначення цілей і завдань, первинне знайомство з навчальними одиницями; 2 – опрацювання навчальних одиниць, їх дослідження, засвоєння на основі чотириразового повторення (крива Еббінгауза); 3 – формування практичних навичок застосування набутих знань у життєвих ситуаціях; 4 – творче застосування знань, умінь і навичок; 5 – оцінка (самооцінка, самоконтроль, контроль, аналіз, корекція, прогнозування). Сучасний урок у проєктних класах – поліфункціональне, багатоаспектне явище, результат творчого пошуку педагогічних інновацій в освіті.

2.5. Реалізація мети і завдань мовно-літературної освітньої галузі в науково-педагогічному проєкті «Інтелект України».

Мета і завдання мовно-літературної освітньої галузі в науково-педагогічному проєкті «Інтелект України». Особливості дидактичної моделі проєкту. Система технологічних вправ на уроках української мови («Повітряні кульки», «Повітряні кульки для дорослих», «Блискавка», «Будівельники», «Мікрофон», «Фотоапарат», «Ключові слова», «Вправи Питайлика», «Учитель», «Броунівський рух», «Веселий папужка», «Кола на воді», «Пісенька складів», «Сорока-черепаха», «Тлумачний словничок»): методичний аспект.

2.6. Компетентнісний підхід до формування в учнів молодшого шкільного віку математичної компетентності за науково-педагогічним проєктом «Інтелект України».

Мета математичної освіти за науково-педагогічним проєктом «Інтелект України». Компетентнісний підхід до організації навчально-пізнавальної діяльності молодших школярів. Змістові лінії математичної освітньої галузі. Проблемно-діяльнісний метод вивчення математики. Принцип роботи «чотири по чотири» над сюжетною задачею в проєктній математиці. Етапи роботи над логічною задачею. Особливості розвитку

просторової уяви учнів молодшого шкільного віку в проєктних класах. Специфіка проведення тренувальних вправ з формування обчислювальних навичок. Вправи з розвитку логічного мислення учнів. Пропедевтика алгебраїчних знань (на прикладі вправи «Маски»). Практично-перетворювальні вправи геометричного змісту. Методичні підходи до моделювання уроку з математики.

2.7. Реалізація завдань STEM-освіти в процесі вивчення інтегрованого курсу «Я пізнаю світ».

Вивчення інтегрованого курсу «Я пізнаю світ» на основі власних відкриттів, проблемного, запитального навчання, з використанням сучасних інтерактивних технологій раціонального читання. Курс «ЯПС» – це інтеграція знань з географії, історії, математики, української мови, природознавства, елементарні ґрунтовні знання з фізики та хімії, фізкультури, предметів мистецької і технологічної галузей. 9 год на тиждень=3 блоки по 3 уроки. Взаємозв'язок уроків блоку. Структура уроку: визначення мети і завдань уроку, власних завдань; мотиваційно- емоційне налаштування; набуття навчального досвіду; поглиблення знань про навчальні одиниці, виконання різноманітних технологічних вправ; етап застосування знань, пошук відповідей на проблемні запитання, проведення дидактичних ігор та змагань, робота з географічними картами, системними таблицями, проведення дослідів... Афірмації, релакси, естетичні хвилинки та завдання творчого характеру.

Географічна складова інтегрованого курсу «Я пізнаю світ». Розділи «Україна і світ» – та «Україна вражає». Вивчення навчальних одиниць з фізики у процесі проведення дидактичних ігор, проведення дослідів, спостережень, застосування набутих знань у повсякденному житті. Хімічна складова інтегрованого курсу «Я пізнаю світ». Закріплення навчальних одиниць під час проведення дидактичних ігор «Електронний коловорот», «Алгоритм з істинними та хибними твердженнями», «Брейн-ринг», «Піжмурки», «Хімічне авторалі», «Зоряні перегони». Дидактична вправа «Будиночок хімічних елементів» – прообраз періодичної системи хімічних елементів Д. І. Менделєєва.

2.8. Оцінювання результатів особистісних надбань учнів початкових класів за проєктом «Інтелект України».

Оцінювання результатів особистісних надбань учнів як засіб їх самооцінки. Формувальне та підсумкове оцінювання. Форми проведення діагностувальних робіт з математики, інтегрованого курсу «Українська мова», інтегрованого курсу «Я пізнаю світ». Орієнтовна рамка оцінювання як засіб співвіднесення навчальних дій учня з етапами досягнення результату. Особливості формулювання оцінювальних суджень про виконання діагностувальної роботи учнем. Особливості підсумкового оцінювання результатів навчання учнів у класному журналі та свідоцтві досягнень.

Модуль III.

3.1. Тематична дискусія «Реалізація компетентнісного підходу за науково-педагогічним проєктом «Інтелект України».

Питання для самостійної роботи

1. Реалізація змісту початкової освіти в проєктних класах на засадах компетентнісного підходу.
2. Технології розвитку особистості молодшого школяра за науково-педагогічним проєктом «Інтелект України».
3. Фундаментальні засади запровадження STEM освіти в науково-педагогічному проєкті «Інтелект України».
4. Моделі навчання в освітньому процесі проєкту «Інтелект України».
5. Блочний принцип побудови системи поліфункціональних уроків за науково-педагогічним проєктом «Інтелект України».
6. Особливості використання навчально-методичного забезпечення в проєктних класах.

7. Система технологічних вправ на уроках української мови: методичний аспект.
8. Проблемно-діяльнісний метод вивчення математики за проектом.
9. Взаємозв'язок уроків у процесі вивчення інтегрованого курсу «Я пізнаю світ».
10. Структура уроку з інтегрованого курсу «Я пізнаю світ»: дидактичний аспект.

Список використаних та рекомендованих джерел

1. Концепція Нової української школи [Електронний ресурс] / Л. Гриневич, О. Елькін, С. Калашнікова, І. Коберник, В. Ковтунець та ін.; за заг. ред. М. Грищенко. – [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.oblosvita.mk.ua/attachments/article/3935/>
2. Постанова Кабінету Міністрів України від 24.07.2019 № 688 «Про внесення змін до Державного стандарту початкової освіти [Електронний ресурс] – Режим доступу : <https://base.kristti.com.ua/?p=7792>
3. Наказ Державної служби якості освіти № 01/10-196 від 21.06.2024 «Про затвердження освітньої програми початкової школи науково-педагогічного проекту «Інтелект України» – [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://drive.google.com/file/d/18LhFMSnCTQZRLMpZbUTzdUoDc-TcPcoX/view?usp=drivesdk>
4. Освітня програма початкової школи науково-педагогічного проекту «Інтелект України» (1- 4 класи) – [Електронний ресурс] – Режим доступу : https://drive.google.com/file/d/18C5MDullkBYLvGapLvKWcA1JiLbka0_t/view?usp=drivesdk
5. Бачинська Є.М., Ушмарова В.В., Седеревічене А.О. Підготовка вчителів до роботи в 1-4 класах, що працюють за всеукраїнським науково-педагогічним проектом «Інтелект України» // Рідна школа. – 2013. – №12. – С. 69-74.
6. Гавриш І. Інноваційні освітні проекти – кроки до світових стандартів освіти (науково-педагогічний проєкт «Інтелект України» / І.Гавриш, С.Кириленко // Рідна школа. – 2013. – №10. – С. 3–8.
7. Кириленко С., Кіян О. Поліфункціональний урок у системі STEM-освіти: теоретико-методологічні та методичні сегменти // Рідна школа. – 2016. – №4. – С. 50–54.
8. Пометун О.І. Теорія і практика послідовної реалізації компетентнісного підходу в досвіді зарубіжних країн / Компетентнісний підхід у сучасній освіті: світовий досвід та українські перспективи: Бібліотека з освітньої політики / Під заг. ред. О.В. Овчарук. – К.: «К.І.С.», 2004. – 96 с.
9. Формування ключових і предметних компетентностей молодших школярів у навчальному процесі: теоретичні аспекти : [Дайджест 1] / укл. О.В. Онопрієнко. – Донецьк : Каштан, 2011. – 98 с.